

Muhoksen luterilainen puukirkko

Kirkkotie 3, 91500 Muhos
Puh.(08) 533 1174 tai 533 1284

Seurakunnan vuonna **1634** vihitty kirkko on **Suomen vanhin ympärivuotisessa käytössä oleva puukirkko** ja järjestyksessään kolmas kirkko Muhoksella.

Perimätiedon mukaan ensimmäinen kirkko oli Kirkkosaarella ja toinen Kirkkoniemellä nykyistä kirkkoa rannempana. Nykyinen kirkko on Suomen vanhin lähes alkuperäisessä muodossa säilynyt puukirkko. Tyyliltään se on suorakaiteen muotoinen pitkäkirkko, ns. tukipilarikirkko. Kirkon rakentajana pidetään "torninrakentaja Hannua".

Kirkossa on 500 istumapaikkaa.

Muhoksen kirkko etelästä.

Kuva: Welin 1980. Museovirasto

Saarnatuolin on rakentanut puuseppä ja kuvanveistäjä Mikael Sigfridsson Balt 1600-luvun loppupuolella.

Saarnatuolin katoksella seisoo kaksi valkopukuista pasuunaa soittavaa enkeliä ja keskellä Vapahtaja kädessään voitonlippu ja maapallo. Veistosryhmän arvellaan olevan sotasaalis kolmikymmenvuotisesta sodasta Saksasta. Saarnatuolin katosta roikkuu Pyhän Hengen symboli kyyhkynen.

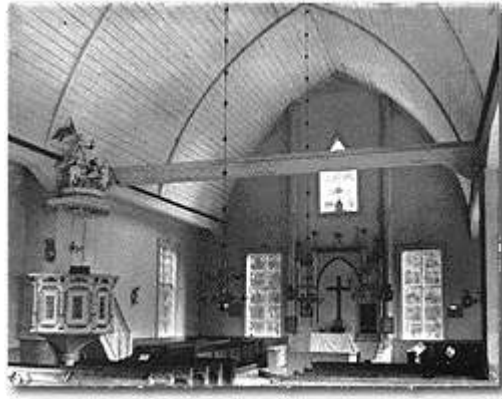

Kirkonkelloja on kaksi. Suurempi on valettu Tukholmassa 1757, pienempi Helsingissä 1885.

Kirkko korjattiin perusteellisesti ja kellotapuli rakennettiin kuulun kirkonrakentaja Matti Hongan johdolla vuonna 1762. Tapuli edustaa ns. pohjalaista renessanssityyliä.

Kuvat: P.O. Welin. Museovirasto

Vuosina 1773-1775 kuvitti Vihannissa syntynyt kirkkomaalari Emanuel Granberg kirkon sisäseinät raamatullisaiheisin maalauksin. Kun ikkunoita suurennettiin ja lisättiin 1839, osa kirkkosalin seinämaalauksista tuhoutui ja jäljellä olevat jäivät seinälaudoituksen alle.

Kuva: VII taidehistoriallinen retkik. 1899, Museovirasto

Muhoksen kirkko sisältä 1800-luvun lopulla uusgoottilaisessa hengessä toteutetun korjauksen jälkeen.

Emmauksen tiellä. Seinämaalauks sakaristossa.

Kuvat.: P.O. Welin 1980. Museovirasto

Muhoksen kirkko ja tapuli.

Kuva: VII taidehistoriallinen retkikunta 1899. Museovirasto

Kirkossa suoritettiin ns. uusgoottilaistyylinen korjaus 1872-73 kirkonrakentaja Mikko Karjalahden johdolla. Sisäkatto uusittiin ylöspäin suippenevaksi, goottilaisen kaaren muotoa tavoittelevaksi katoksi, torni sai nykyisen muotonsa ja ulkoseinät laudoitettiin ja maalattiin.

Granbergin maalauksia on säilynyt sakariston seinillä ja lehterin kaiteessa, jossa on kuvattuna profeetat vasemmalta oikealle: Hesekiel, Jesaja, Hoosea, Jeremia ja Daniel

Sakaristossa olevat maalaukset, jotka ovat jatkuvasti olleet esillä, käsittävät seuraavat kuvasommitelmat kirkkosalin ovesta tultaessa vasemmalta oikealle: Jeesus Emmauksen tiellä, Jeesus Martan ja Marian kodissa, Samuel voitelee Saulin kuninkaaksi, maalaus, jonka reunalla enkelin päitä ja keskellä hebreankielinen Jahve, Jeesus Getsemanessa, Pietari kieltää Jeesuksen, Syntinen nainen voitelee Jeesuksen jalat, Tuhlaajapoika sikopaimenena ja oven päällä Hyväpaimen.

Kastemaljan jalka on 1800-luvun puolivälistä. Sitä koristaa kahdeksan enkelinpääveistosta.

Tinavati on vuodelta 1707.

Kangasalan Urkutehtaan rakentamat urut ovat vuodelta 1968. Niissä on 23 äänikertaa.

Alttaritaulun on maalannut Emanuel Granberg 1778 öljyvärillä kankaalle. Aihe on Vanhan Testamentin Mooses ja vaskikäärme.

Maaherra Abraham Stjernschantzin 1828 Muhoksen kirkkoon lahjoittama virsitaulu.

Maalaispuusepän tekemän numerotaulun on lahjoittanut maaherra ja ritari Abraham Stjernschantz vuoden 1828 tienoilla. Numerotaulun taidokkaat koristeleikkaukset esittävät ristiinnaulitsemista, tyylyteltyjä ihmishahmoja ja keskellä olevaa kruunattua naista. Taulua on sanottu "hiippakunnan komeimmaksi virsinumerotauluksi".

Oikealla seinällä on myös Jaakob Wallinin v. 1837 maalaama "Ristiiltäotto"

Seurakunnan varoilla kirkkoon ostettiin v. 1734 kuvan messinkinen 16-haarainen kynttiläkruunu.

Kirkon messinkilampetit ovat kaikki peräisin 1700-luvulta. Varsin monet niistä ovat lahjoituksia. Lampetteja ovat lahjoittaneet 1732 H. Roininen ja M. Holappa ja E. Väärä, E. Vimpari ja C. Honkanen.

Kuvat: P.O. Welin. Museovirasto

Muhoksen
kirkon vanhin
alttaritaulu
1600-luvun
lopulta.

Museovirasto

Muhoksen kirkon alttari ja
alkuperäinen Emanuel
Granbergin 1778
maalaama
alttarimaalausommitelma.

Kuva: P.O. Welin 1980.
Museovirasto

Muhoksen kirkon sakastia
käytti vuodesta 1924 vain
kirkkoherra, kun
kappalaisen virka
lakkautettiin.

Valok. P.O. Welin. Museovirasto

Sakaristossa oleva kaappi,
jossa lienee käytetty
vanhan saarastuolin
puuleikkauksia.

Kuva: Juhani Viander

Sisäkuva Muhoksen kirkosta v.1949. Kirkossa olivat vielä
lämmityskamiinat.

Kuva: Riitta Pykkänen. Museovirasto

Muhoksen kirkon
vaivaisukko. Sen veisti ja
lahjoitti Muhoksen kirkolle
mv. Eljas Vainio kirkon 300-
vuotisjuhlan yhteydessä.

Valok. Juhani Viander

Viimeksi kirkkoa on kunnostettu vuosina 1982-84, jolloin kirkkorakennus on sisältä ja ulkoa maalattu värisävyin, jotka ovat peräisin 1800-luvulta. 1984 kirkko sai 350-vuotisjuhlassaan lahjoina mm. Muhoksen kunnan vaakunan, kirkkotekstiilejä ja lähetyskynttelikön.

Kirkon pihassa on kaikkiaan kolme muistomerkkiä; kirkon edessä 1918-sodassa kaatuneille, kirkon sivulla oululaisen tehtailija V. Tarvaisen kirkon 300-vuotisjuhlaan lahjoittama muistokivi kirkkotarhaan haudatuille sekä vuonna 1949 paljastettu muistomerkki sankarivainajille.

Kirkkovaltuuston puheenjohtaja Sampo Tahvanainen lausuu juhlayleisän tervetulleeksi kirkon 350-vuotisjuhlaan Muhoksen kirkossa syksyllä 1984.

Muhoksen seurakunnan kok.

Muhoksen sankarihautausmaa

Kaatuneita kannetaan sankarihautaan.

Kuvan om . Martti Lukka

Talvisodan aikainen siunaustilaisuus. Kirkkoherra Strömmer siunaamassa yhdellä kertaa seitsemän kaatunutta.

Kuvan om . Martti Lukka

Kirkossa on Jumalanpalvelus sunnuntaisin klo. 10.00.

Muista tilaisuuksista ilmoitetaan erikseen.